Z B I Ó R

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK II Warszawa, dnia 19 lutego 1938 r. Nr 13

T R E Ś Ć:

28.

OBWIESZCZENIE MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 16 lutego 1938 roku

o wniosku w sprawie nadania mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich wydawnictw o typie dziennika na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej układowi zbiorowemu pracy z dnia 11 lutego 1938 r.

Ministerstwo Opieki Społecznej obwieszcza, że Związek Wydawców Dzienników i Czasopism z siedzibą w Warszawie i Związek Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą

w Warszawie zgłosiły do Ministerstwa Opieki Społecznej w myśl art. 21 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) oraz rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 316) wniosek o nadanie mocy powszechnie obowiązującej dla wszystkich wydawnictw, czyli osób fizycznych i prawnych wydających, zarówno w języku polskim, jak i w innych językach, dzienniki oraz czasopisma o typie dziennika ukazujące się częściej niż raz w tygodniu, na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej układowi zbiorowemu pracy, zawartemu w Warszawie w dniu 11 lutego 1938 r.

a) po stronie pracodawców przez Polski Związek Wydawców Dzienników i Czasopism z siedzibą w Warszawie,
b) po stronie pracowniczej przez Związek Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie.

Tekst układu zbiorowego pracy podany jest poniżej.

Sprzeciwy w sprawie nadania powyższemu układowi mocy powszechnie obowiązującej wnosić należy do Ministra Opieki Społecznej za pośrednictwem Inspektora Pracy I Okręgu (Warszawa, Marszałkowska 84), w ciągu dni 14.

Termin 14-dniowy biegnie od daty ogłoszenia niniejszego obwieszczenia.

Główny Inspektor Pracy
Dyrektor Departamentu:

(—) *M. Klott.*

Zał. do obw. M. O. S. z dn. 16.II. 1938 r.

OGÓLNOPAŃSTWOWY UKŁAD ZBIOROWY PRACY.

Pomiędzy Polskim Związkiem Wydawców Dzienników i Czasopism z siedzibą w Warszawie, ul. Zgoda 8 m. 4, działającym w osobach pp. Mieczysława Dobiji, Stanisława Kauzika, Antoniego Lewandowskiego, Feliksa Mrozowskiego, Mieczysława Niklewicza i Leona Puławskiego, z jednej strony, a

Związkiem Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie, ul. Wiejska 6/8, działającym w osobach

pp. Witolda Giełżyńskiego, Stefana Grosterna, Medarda Kozłowskiego, Mieczysława Ścieżyńskiego i Hieronima Wierzyńskiego, z drugiej strony

zawarty został układ zbiorowy pracy treści następującej:

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1.

Celem uporządkowania warunków pracy w dziennikarstwie uczestnicy układu:

a) ustalają podstawowe pojęcia „dziennikarza", „aplikanta dziennikarskiego" i „zewnętrznego współpracownika dziennika" i zgadzają się stosować te nazwy tylko do kategorii osób, odpowiadających warunkom ustalonym w układzie niniejszym, a w razie zawierania lokalnych układów zbiorowych pracy, normujących warunki wynagrodzeń dziennikarzy, uzależniać warunki te od kwalifikacji ustalonych w układzie niniejszym,

b) prowadzić będą stałą ewidencję osób, korzystających z nazw wymienionych pod lit. a) w postaci rejestru dziennikarskiego,

c) postanawiają oddziaływać na wydawnictwa, których układ dotyczy, w celu przestrzegania zasad układu niniejszego,

d) postanawiają czuwać nad przestrzeganiem etyki zawodowej przez dziennikarzy,

e) uznają, że do podstawowych zasad etyki dziennikarskiej należą, oprócz ogólnych wymagań rzetelności i koleżeńskości zawodowej, stała troska o dobro Państwa i interes publiczny, obowiązek dochowania tajemnicy zawodowej, branie odpowiedzialności za swoje prace, nieprzekraczanie granic wolności prasy zakreślonych przez prawo i niepodejmowanie się czynów, nie licujących z godnością zawodu.

Art. 2.

§ 1. Układ niniejszy wiąże na obszarze całej Rzeczypospolitej wszystkie wydawnictwa, czyli osoby fizyczne i prawne wydające, zarówno w języku polskim, jak i w innych językach,

dzienniki oraz czasopisma o typie dziennika ukazujące się częściej niż raz w tygodniu, a nazywane w układzie niniejszym dziennikami.

§ 2. Na obszarze Województwa Śląskiego układ niniejszy ma zastosowanie, o ile nie jest sprzeczny z przepisami prawa, w województwie tym obowiązującymi.

Art. 3.

§ 1. Dziennikarzem w rozumieniu układu niniejszego jest ten, kto:

1) stale i zawodowo trudni się publicystyką, zbieraniem, opracowywaniem lub ocenianiem materiału, przeznaczonego do umieszczania w wydawanym w Polsce dzienniku lub w codziennym biuletynie informacyjnym agencji prasowej, jeżeli praca ta jest wyłączną lub główną podstawą jego zarobku,
2) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich,
3) jest nieskazitelnego charakteru,
4) odbył aplikację dziennikarską.

§ 2. (1) Nazwa dziennikarza i prawo do figurowania w rejestrze przysługuje również wydawcy dziennika lub właścicielowi agencji prasowej, jeśli wykonywa lub wykonywał czynności, wymienione w art. 3 § 1 p. 1 przynajmniej przez lat 3 i odpowiada warunkom art. 3 § 1 p. 2, 3.

(2) Nie przestaje być dziennikarzem osoba zatrudniona zawodowo i stale w dzienniku zagranicznym lub w dzienniku radiowym, w służbie prasowej urzędów i instytucyj państwowych, samorządowych i społecznych lub w czasopiśmie ukazującym się raz w tygodniu lub rzadziej, o ile uprzednio nabyła prawo do używania nazwy dziennikarza.

(3) Nie przestaje być dziennikarzem ten, kto utracił chwilowo zajęcie, nie będąc pozbawiony we właściwym trybie kwalifikacyj dziennikarza; wszakże po upływie 3 lat niewykonywania czynności zawodowych dziennikarz może być skreślony z rejestru dziennikarzy. Przy ponownym wpisie odbywanie ponowne aplikacji dziennikarskiej nie jest wymagane.

§ 3. W sprawie sposobu dokonania pierwszego zakwalifikowania dziennikarzy stanowi art. 51 niniejszego układu.

Art. 4.

§ 1. Aplikantem dziennikarskim w rozumieniu układu niniejszego jest ten, kto pod kierownictwem redaktora naczelnego lub delegowanego przezeń dziennikarza czy agencji (upoważnionej przez Komisję Kwalifikacyjną (art. 8)) zaznajamia się praktycznie z pracą dziennikarską we wszystkich zasadniczych działach, odpowiada warunkom, wymienionym w art. 3 § 1 p. 2 i 3 oraz posiada wykształcenie co najmniej średnie.

§ 2. Kto nie posiada wykształcenia średniego, może być aplikantem dziennikarskim tylko w drodze wyjątku.

§ 3. Szczegółowe przepisy dotyczące sposobu odbywania aplikacji dziennikarskiej ustala Komisja Kwalifikacyjna.

§ 4. Aplikacja dziennikarska trwa lat 3. Termin ten może być skrócony uchwałą Komisji Kwalifikacyjnej wobec aplikantów dziennikarskich, posiadających odpowiednie kwalifikacje.

§ 5. Po ukończeniu aplikacji dziennikarskiej aplikant otrzymuje świadectwo pracy. Nadto wydawnictwo obowiązane jest przesłać Komisji Kwalifikacyjnej zaświadczenie z podpisami dyrekcji i naczelnego redaktora dziennika (agencji), w którym aplikant odbywał aplikację, zawierające sprawozdanie z przebiegu aplikacji oraz opinię o kwalifikacjach zawodowych aplikanta.

§ 6. Aplikant dziennikarski, który w ciągu roku od ukończenia aplikacji, bez ważnych powodów, nie zgłosi się do Komisji Kwalifikacyjnej celem stwierdzenia jego kwalifikacyj na dziennikarza, podlega skreśleniu z rejestru aplikantów.

Art. 5.

§ 1. Układ niniejszy nie dotyczy zewnętrznych współpracowników dzienników, czyli osób nie związanych z dziennikiem lub agencją umową o pracę, a dostarczających do dziennika lub agencji prasowej stale lub dorywczo materiałów publicystycznych, literackich, informacyjnych oraz materiałów, dotyczących spraw i zagadnień specjalnych.

§ 2. Nie są również dziennikarzami w rozumieniu niniejszego układu zatrudnieni w redakcjach dzienników oraz w agencjach prasowych: fotoreporterzy, telefoniści, stenogra-

fowie, stenotypiści, korektorzy oraz inne osoby, zajmujące się pracą pomocniczą, jak np. osoby dostarczające informacji i inne. Nie są również dziennikarzami akwizytorzy ogłoszeniowi.

Art. 6.

§ 1. Celem prowadzenia stale aktualnego spisu osób, posiadających kwalifikacje dziennikarzy i aplikantów dziennikarskich, uczestnicy układu postanawiają wspólnie sporządzić i następnie stale prowadzić:

a) rejestr dziennikarzy oraz

b) rejestr aplikantów dziennikarskich.

§ 2. Prowadzenie rejestrów uczestnicy powierzają Komisji Kwalifikacyjnej, która wyznacza sekretariat rejestru, działający pod kierunkiem Komisji Kwalifikacyjnej.

§ 3. Przepisy o prowadzeniu rejestru uchwala Komisja Kwalifikacyjna.

Art. 7.

§ 1. Ustala się następujące zasady zatrudnienia w dziennikarstwie:

1) stałą pracę redakcyjną w wydawnictwach, objętych układem niniejszym (art. 2) pełnią dziennikarze zarejestrowani,

2) nadto wydawnictwa zatrudniać mogą zarejestrowanych aplikantów dziennikarskich w liczbie nie większej, niż jeden na każdą rozpoczętą piątkę dziennikarzy zatrudnionych w danej redakcji, przy czym w drodze wyjątku, uzasadnionego szczególnymi warunkami pracy wydawnictwa, dla poszczególnych redakcyj, stosunek procentowy aplikantów do dziennikarzy może być uchwałą Komisji Kwalifikacyjnej podniesiony,

3) nie narusza zasad układu zatrudnianie osób nieumieszczonych w rejestrze dziennikarzy lub w rejestrze aplikantów dziennikarskich, tytułem próby, przez czas nie dłuższy niż jeden miesiąc w miastach: Krakowie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu, Warszawie i Wilnie, zaś dwa miesiące w innych miastach, przy czym, w razie złożenia wniosku o wpisanie do rejestru osoby zatrudnionej na podstawie przepisu niniejszego, wymieniony wyżej

okres jedno- lub dwumiesięczny przedłuża się do chwili wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie wpisu,

4) stanowi naruszenie zasad układu niniejszego zatrudnienie stałą pracą redakcyjną przez wydawnictwa, objęte układem niniejszym (art. 2), osób bądź nie figurujących w rejestrach, bądź wbrew ograniczeniom, zawartym w punktach 2) i 3); w przypadku zatrudniania takiej osoby, wydawnictwo przez okres pracy tej osoby obowiązane jest wypłacać wszystkim prawidłowo zatrudnionym i zarejestrowanym dziennikarzom i aplikantom dziennikarskim wynagrodzenie o 5% wyższe od wynagrodzenia, wypłacanego przed zatrudnieniem tej osoby.

§ 2. O przyjęciu do pracy aplikanta zarejestrowanego lub kandydata na aplikanta dziennikarskiego wydawnictwo obowiązane jest zawiadomić Komisję Kwalifikacyjną. Do zawiadomienia dołączony być powinien wykaz liczby dziennikarzy i liczby aplikantów, zatrudnionych w danej redakcji.

Komisja Kwalifikacyjna.

Art. 8.

§ 1. Celem stwierdzania kwalifikacyj na dziennikarza i aplikanta dziennikarskiego, prowadzenia rejestrów dziennikarzy i aplikantów dziennikarskich oraz wykonywania nadzoru nad odbywaniem aplikacji dziennikarskiej, uczestnicy układu powołują do życia Komisję Kwalifikacyjną.

§ 2. Komisja Kwalifikacyjna składa się z 6 członków i tyluż zastępców wyznaczonych na okres dwuletni w równej liczbie przez uczestników układu ze strony pracodawców i uczestników układu ze strony pracowniczej.

§ 3. Komisja może orzekać tylko przy równej liczbie przedstawicieli obu stron. Na posiedzeniach Komisji przewodniczą kolejno przedstawiciele wydawców i przedstawiciele dziennikarzy.

§ 4. Orzeczenia Komisji zapadają większością głosów w obecności co najmniej 4 członków. Sprawy, w których nie osiągnięto większości głosów, przewodniczący Komisji Kwalifi-

kacyjnej przekazuje niezwłocznie do rozstrzygnięcia Komisji Odwoławczej.

§ 5. Regulamin postępowania Komisji Kwalifikacyjnej ustala uchwałą sama Komisja.

Art. 9.

§ 1. Osoba, ubiegająca się o stwierdzenie jej kwalifikacyj na dziennikarza lub aplikanta dziennikarskiego, zgłasza na piśmie wniosek bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem pracodawcy, u którego ma być lub jest zatrudniona, do Komisji Kwalifikacyjnej. Wniosek powinien zawierać szczegółowe dane osobiste. Wzór wniosku ustala Komisja Kwalifikacyjna.

§ 2. Komisja orzeka po zbadaniu całokształtu kwalifikacyj kandydata. Przebieg narad Komisji w sprawie poszczególnych wniosków jest poufny. Decyzja odmowna winna być umotywowana na piśmie, jednak uzasadnienie decyzji pozostaje w aktach jako tajne i nie podlega ujawnieniu nawet wobec zainteresowanego. Sentencję końcową decyzji Komisja podaje na piśmie do wiadomości osobie zainteresowanej oraz odnośnemu wydawnictwu w terminie tygodniowym od daty powzięcia decyzji.

§ 3. Nienależenie do organizacji dziennikarskiej nie ma wpływu na orzeczenie o kwalifikacjach na dziennikarza lub aplikanta dziennikarskiego.

Art. 10.

§ 1. Komisja Kwalifikacyjna jest uprawniona do orzekania o utracie kwalifikacyj na dziennikarza lub aplikanta dziennikarskiego.

§ 2. Decyzje Komisji Kwalifikacyjnej w sprawach wymienionych w § 1 zapadają:

1) z własnej inicjatywy Komisji,
2) na wniosek jednego z uczestników układu,
3) na wniosek osoby, której uchwała ma dotyczyć.

§ 3. Orzeczenie o utracie kwalifikacyj nastąpić winno:

1) w przypadku, gdy zainteresowany przestał odpowiadać warunkom art. 3 § 1 pkt. 1), 2) lub 3), z zastrzeżeniem co do wypadku przewidzianego w art. 3 § 2 p. 3,

2) w przypadku, gdy zainteresowany przestał odpowiadać warunkom art. 3 § 2 p. 1 i 2,
3) w przypadku, wskazanym w art. 4 § 6,
4) w przypadku popełnienia przestępstwa przeciw interesom lub bezpieczeństwu Państwa,
5) w przypadku wykroczenia przeciw zasadom etyki zawodowej lub godności stanu dziennikarskiego,
6) w przypadku skazania za zbrodnię lub występek, popełnione z chęci zysku na karę pozbawienia wolności, lub na karę utraty prawa wykonywania zawodu.

§ 4. W przypadku wyliczonym w § 3 pkt. 6, jeżeli wykonanie kary skazanemu zawieszono, orzeczenie o utracie kwalifikacyj nastąpić może zależnie od uznania Komisji.

§ 5. Decyzja Komisji Kwalifikacyjnej w przypadkach wyliczonych w § 3 pkt. 1—5 zapaść może tylko po zapoznaniu się z wyjaśnieniami zainteresowanego, jeżeli ten wyjaśnień udzieli.

§ 6. Przebieg narady Komisji i akta sprawy są tajne. Decyzja Komisji powinna zawierać zwięzłe wymienienie podstaw, na jakich została powzięta. Decyzja Komisji podlega doręczeniu zainteresowanemu oraz jego pracodawcy.

Komisja Odwoławcza.

Art. 11.

§ 1. Od decyzji Komisji Kwalifikacyjnej przysługuje stronie zainteresowanej oraz wnioskodawcy w terminie 14-dniowym od daty doręczenia decyzji prawo wniesienia odwołania do Komisji Odwoławczej.

§ 2. Komisja Odwoławcza składa się z 6 członków i tyluż zastępców, wyznaczonych na okres dwuletni w równej liczbie przez uczestników układu. W skład Komisji Odwoławczej nie mogą wchodzić członkowie Komisji Kwalifikacyjnej.

§ 3. Postanowienia art. 8 § 3 i § 5, art. 9 § 2 i 3 oraz art. 10 stosują się odpowiednio do Komisji Odwoławczej.

Art. 12.

§ 1. Komisja Odwoławcza rozstrzyga odwołania od decyzji Komisji Kwalifikacyjnej. Nadto Komisja Odwoławcza de-

cyduje we wszystkich sprawach, które w Komisji Kwalifikacyjnej na skutek równości głosów nie zostały rozstrzygnięte.

§ 2. We wszystkich sprawach Komisja Odwoławcza orzeka po wysłuchaniu zainteresowanego lub jego rzecznika oraz delegata Komisji Kwalifikacyjnej.

§ 3. Postanowienia Komisji Odwoławczej zapadają większością głosów. W przypadku równości głosów przewodniczący zarządza przerwę, po której następuje powtórne głosowanie. W razie równości głosów w powtórnym głosowaniu wniosek upada.

§ 4. Orzeczenia Komisji Odwoławczej są ostateczne.

Przepisy wspólne dla Komisji Kwalifikacyjnej i Odwoławczej.

Art. 13.

§ 1. W pracach Komisji Kwalifikacyjnej i Odwoławczej biorą stale udział członkowie lub ich zastępcy wyznaczeni przez uczestników układu. Gdy wszakże przedmiotem prac Komisji są sprawy dotyczące dziennikarzy poszczególnych dzielnic, w pracach Komisyj z głosem doradczym uczestniczą przedstawiciele interesów lokalnych.

§ 2. Głównymi uczestnikami układu są osoby prawne, wymienione we wstępie do układu niniejszego. Uczestnicy ci korzystają z uprawnień, wymienionych w § 1 zdanie 1. W razie przystąpienia do układu innych uczestników, uzyskują oni prawo do wyznaczenia dodatkowych zastępców członków Komisji Kwalifikacyjnej i Odwoławczej. O przypadkach udziału tych zastępców w pracach Komisyj zadecyduje właściwy regulamin.

Art. 14.

Osoby związane treścią układu niniejszego obowiązane są podporządkować się prawomocnie powziętym uchwałom Komisyj Kwalifikacyjnej i Odwoławczej. Roszczenie o odszkodowanie z powodu uchwał tych Komisyj jest niedopuszczalne.

Art. 15.

Komisja Kwalifikacyjna powinna dążyć do ustalania tez z zakresu etyki zawodu dziennikarskiego. Tezy te po uchwa-

leniu Komisja Kwalifikacyjna przekazuje do zatwierdzenia Komisji Odwoławczej. Tezy w brzmieniu zatwierdzonym przez Komisję Odwoławczą zostają wpisane do księgi zasad etyki zawodu dziennikarskiego.

Komisja Kwalifikacyjna obowiązana jest nadto ustalać tezy w związku z zapytaniami sądów powszechnych oraz na wniosek jednego z uczestników układu.

W przypadku rozbieżności zdań w łonie Komisji Odwoławczej co do treści tezy Komisja może zwrócić się do Pana Ministra Opieki Społecznej o wyznaczenie arbitra, który w tym przypadku łącznie z członkami Komisji Odwoławczej rozstrzyga sporne zagadnienie większością głosów.

Rejestr dziennikarzy i rejestr aplikantów dziennikarskich.

Art. 16.

§ 1. Osoba u której stwierdzono posiadanie kwalifikacyj na dziennikarza lub aplikanta dziennikarskiego zostaje wpisana przez Komisję Kwalifikacyjną do właściwego rejestru.

§ 2. W wyniku prawomocnego orzeczenia o utracie kwalifikacyj Komisja Kwalifikacyjna skreśla zainteresowanego z właściwego rejestru.

Art. 17.

§ 1. Stan rejestrów dziennikarzy i aplikantów dziennikarskich w dniu ich założenia oraz zmiany w nich podlegają ogłoszeniu drukiem w organach głównych uczestników układu. Obwieszczenia o treści rejestrów podpisuje Komisja Kwalifikacyjna.

§ 2. Stan rejestrów w dniu ich założenia zostanie ogłoszony w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie układu niniejszego.

§ 3. Zmiany w rejestrach ogłasza się w pierwszym miesiącu każdego kwartału.

§ 4. Raz na rok, w styczniu, ogłasza się pełny rejestr aplikantów dziennikarskich.

§ 5. O skreśleniu z rejestru ogłasza się po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Art. 18.

§ 1. Dziennikarz lub aplikant dziennikarski, wpisany do odpowiedniego rejestru, otrzymuje legitymację dziennikarską lub legitymację aplikanta dziennikarskiego, wydaną przez wydawnictwo i zawierającą numer pozycji rejestru. Wzór legitymacji ustali Komisja Kwalifikacyjna.

§ 2. (1) Wydanie legitymacji dziennikarskiej lub legitymacji aplikanta dziennikarskiego osobie, nie wpisanej do rejestru, jest niedopuszczalne.

(2) W legitymacjach dla osób, wymienionych w art. 5, ujawnić należy charakter pracy posiadacza legitymacji, przy czym legitymacje te winny się odróżniać wyglądem od legitymacvi dziennikarza i aplikanta dziennikarskiego.

ROZDZIAŁ II.

Umowa o pracę dziennikarza.

Art. 19.

Postanowienia rozdziału niniejszego określają warunki pracy w wydawnictwach objętych układem (art. 2), przy czym postanowienia te dotyczą wyłącznie dziennikarzy w rozumieniu art. 3 § 1 rozdziału I.

Art. 20.

§ 1. Warunki pracy dziennikarza normuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323), o ile przepisy niniejszego układu nie zawierają postanowień dla dziennikarza korzystniejszych.

§ 2. Postanowienia niniejszego układu zbiorowego, korzystniejsze dla dziennikarzy od postanowień indywidualnych umów o pracę, zastępują odpowiednie przepisy tych umów. Postanowienia umów indywidualnych, korzystniejsze dla dziennikarzy niż postanowienia układu zbiorowego, pozostają w mocy,

w myśl art. 7 ust. (2) ustawy z dnia 14.IV. 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

Zawarcie umowy.

Art. 21.

§ 1. Zawarcie umowy o pracę z dziennikarzem następuje przed objęciem pracy na piśmie, wszakże na życzenie stron obu umowa może być ustna.

§ 2. Wzór ramowy umowy o pracę dziennikarza sporządzą uczestnicy układu. Jeżeli szczegółowe warunki umowy o pracę dziennikarza nie zostały ustalone, wówczas mają zastosowanie ramowe przepisy umowy wzorowej.

Art. 22.

Propozycja zmiany umowy indywidualnej w kierunku pogorszenia warunków dla pracownika może nastąpić co najmniej na 3 miesiące przed datą ewentualnego wejścia w życie nowych warunków. Pracownik powinien dać odpowiedź na uczynione mu propozycje na miesiąc przed wymienioną datą, w przeciwnym razie uważa się, iż wyraził zgodę na propozycję zmiany.

Rozwiązanie umowy o pracę.

Art. 23.

Dziennikarz może rozwiązać umowę o pracę, zawartą na czas nieokreślony, przez wypowiedzenie przynajmniej na jeden miesiąc kalendarzowy naprzód.

Art. 24.

§ 1. Wypowiedzenie przez pracodawcę umowy o pracę, nawet zawartej ustnie, powinno być dokonane na piśmie.

§ 2. Umowa o pracę z redaktorem naczelnym, jego zastępcą, dziennikarzem, który przepracował ponad 10 lat w tym samym wydawnictwie oraz dziennikarzem, który przekroczył 50-ty rok życia może być rozwiązana przez pracodawcę co najmniej za 6-cio miesięcznym wypowiedzeniem.

Art. 25.

§ 1. Do ważnych przyczyn, uzasadniających niezwłoczne rozwiązanie umowy o pracę przez dziennikarza a przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, zalicza się również:

a) nakłanianie dziennikarza przez pracodawcę do czynów sprzecznych z etyką,
b) zasadniczą zmianę dotychczasowego politycznego kierunku pisma w drodze oświadczenia publicznego lub w inny widoczny sposób, jeżeli dalsza współpraca w redakcji pisma była by sprzeczna z przekonaniami politycznymi dziennikarza lub z etyką,
c) zaprzestanie wydawania dziennika z wyjątkiem przypadków, kiedy nastąpiło prawem przepisane wymówienie oraz przypadków likwidacji dziennika, nie spowodowanej winą wydawcy.

§ 2. W razie rozwiązania przez dziennikarza umowy o pracę na zasadzie § 1 artykułu niniejszego, dziennikarzowi przysługuje prawo do wynagrodzenia za pełny miesiąc, w którym rozwiązanie umowy nastąpiło oraz za następne 3 lub 6 miesięcy (art. 24 § 2). Jeżeli umowa była zawarta na czas określony, dziennikarzowi należy się wynagrodzenie za cały czas aż do chwili wygaśnięcia umowy.

Art. 26.

§ 1. Do ważnych przyczyn, uzasadniających niezwłoczne rozwiązanie umowy o pracę przez pracodawcę, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, zalicza się również:

a) dopuszczenie się przez dziennikarza czynów sprzecznych z etyką,
b) dopuszczanie się przez dziennikarza czynów świadczących w sposób istotny o nielojalnym stosunku dziennikarza do wydawnictwa, w którym jest zatrudniony, a także sabotowanie zarządzeń wydawnictwa;
c) założenie przez dziennikarza własnego czasopisma (agencji prasowej) lub podjęcie się przezeń współpra-

cy w innym czasopiśmie (agencji prasowej) bez zgody pracodawcy;

d) podjęcie się przez dziennikarza zajęcia sprzecznego z charakterem zawodu dziennikarskiego;

e) publiczne wystąpienie dziennikarza przeciwko kierunkowi dziennika, w którym jest zatrudniony lub działalność dziennikarza w dziedzinie politycznej sprzeczna z tym kierunkiem.

§ 2. W przypadkach wymienionych w § 1 niniejszego artykułu rozwiązanie umowy następuje z winy pracownika w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

§ 3. Przepisy tego artykułu dotyczą również aplikantów dziennikarskich.

Art. 27.

W przypadkach sporów na tle zastosowania przepisów art. 25 i 26 strony związane są treścią ewentualnych ustaleń Komisji Rozjemczej, wydanych w trybie art. 48 § 2 oraz treścią zasad etyki zawodu dziennikarskiego, ustalanych w trybie przewidzianym w układzie niniejszym.

Art. 28.

W wypadkach przewidzianych w art. 25 i 26 ma zastosowanie art. 36 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323).

Art. 29.

W razie rozwiązania umowy wskutek śmierci dziennikarza, pracodawca, bez względu na ubezpieczenie emerytalne pracownika, powinien, jeżeli dziennikarz pracował co najmniej 1 rok w piśmie lub wydawnictwie, wypłacić jego rodzinie, mającej ustawowe prawo do utrzymania i przez niego utrzymywanej, odprawę w wysokości ostatnio pobieranego 3-miesięcznego wynagrodzenia.

Jeżeli stosunek pracy trwał co najmniej 20 lat, odprawę stanowić będzie ostatnio pobierane 6-miesięczne wynagrodzenie.

Odprawa według norm powyższych należy się tylko wówczas, jeżeli zmarły dziennikarz pozostawił żonę i zstępnego lub zstępnych. We wszystkich innych wypadkach odprawa określona zostanie na podstawie art. 42 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.3.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Odprawa płatna jest w 3 względnie 6-ciu równych ratach miesięcznych, przy czym pierwsza rata płatna jest niezwłocznie po śmierci dziennikarza.

Art. 30.

Pracodawca nie może umownie ograniczać dziennikarza w jego zarobkowaniu na pewien czas po rozwiązaniu stosunku pracy (niedopuszczalność klauzuli konkurencyjnej).

Wynagrodzenie.

Art. 31.

§ 1. Wynagrodzenie może być umówione tylko w pieniądzach.

§ 2. Pracodawca powinien wynagrodzenie wypłacać w gotówce; zabroniona jest wypłata wynagrodzenia wekslami, skryptami dłużnymi, kuponami, znakami umówionymi, towarami lub innymi przedmiotami.

Art. 32.

Wynagrodzenie za pracę określa umowa stron, jednak wynagrodzenie nie może być niższe od norm, zawartych w układach regionalnych między lokalnymi Syndykatami Dziennikarzy a przedstawicielstwem Związku Wydawców.

Art. 33.

§ 1. Jeżeli w związku z działalnością dziennikarską dziennikarz utraci czasowo możność wykonywania czynności zawodowych wskutek pozbawienia wolności, co nie pociągnęło dla niego utraty kwalifikacyj dziennikarza, zachowuje prawo do pełnego wynagrodzenia od wydawnictwa, w którym ukazała się inkryminowana praca.

§ 2. Wypowiedzenie umowy o pracę, doręczone w okresie takiej przerwy w pracy, rozpoczyna bieg dopiero od chwili odzyskania przez dziennikarza możności pracy.

Czas pracy.

Art. 34.

§ 1. Czas pracy dziennikarza normowany jest przez ustawę z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (w brzmieniu ogłoszonym w Dzienniku U. R. P. Nr 94 z 1933 r., poz. 94) ,o ile przepisy układu niniejszego nie zawierają dla dziennikarza postanowień korzystniejszych.

§ 2. Czas pracy dziennikarza wynosi przeciętnie 7 godzin na dobę, a przy pracy nocnej — 6 godzin. W razie nagłej konieczności czas ten może być danego dnia przedłużony według potrzeby, z tym jednak zastrzeżeniem, że przepracowany tygodniowo czas nie może przekraczać przy pracy dziennej 42 godzin, przy nocnej — 36 godzin.

§ 3. Postanowienia § 2 nie dotyczą dziennikarzy, którzy, ze względu na charakter swych zajęć zawodowych, nie są związani miejscem, ani określonymi terminami. Dziennikarzy tych dotyczą ogólne normy prawa o czasie pracy.

Art. 35.

Wykonanie przez dziennikarza pracy dodatkowej poza normalną powinno być wynagradzane na zasadzie specjalnego porozumienia, na warunkach nie gorszych, niż przewidują to właściwe przepisy o czasie pracy.

Art. 36.

§ 1. Praca dziennikarza i aplikanta dziennikarskiego w Wigilię Bożego Narodzenia od godziny 12, pierwsze święto Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy oraz w święto Zesłania Ducha Św. — jest zabroniona.

§ 2. Jeżeli dziennikarz lub aplikant dziennikarski, w razie potrzeby wydawnictwa, pracuje w niedzielę, otrzymuje w zamian wolną dobę w tygodniu. Przepis ten dotyczy przypadków normalnego pełnienia obowiązków.

§ 3. Umowa między wydawcą a dziennikarzem, na mocy której dziennikarz zobowiązałby się do pracy w ciągu 7 dni w tygodniu, jest zabroniona pod rygorem zapłacenia przez obie strony na rzecz funduszu dla wdów i sierot po dziennikarzach, zarządzanego przez Związek Dziennikarzy R. P. kary umownej w wysokości równej wynagrodzeniu, przewidzianemu w umowie za zrzeczenie się przez dziennikarza odpoczynku cotygodniowego.

Art. 37.

§ 1. Dziennikarz i aplikant dziennikarski powinien mieć zapewniony 12-godzinny nieprzerwany odpoczynek po pracy nocnej.

§ 2. Za pracę nocną uważa się pracę między godziną 22 a godziną 6.

§ 3. Za pracę nocną dziennikarza uważana będzie również praca dziennikarza, rozpoczynająca się między godziną 20 a 22. Praca dzienna kończąca się przed godz. 23-cią nie może być uważana za pracę nocną.

§ 4. Dziennikarz pracujący stale w porze nocnej otrzymuje dodatek 20%.

Urlopy.

Art. 38.

§ 1. Dziennikarz i aplikant dziennikarski mają prawo do korzystania co roku z ustawowego urlopu wypoczynkowego.

§ 2. Dziennikarzom, mającym ponad 20 lat pracy w swoim zawodzie oraz dziennikarzom, przydzielonym do stałej nocnej pracy w redakcji, przysługuje urlop 6 tygodniowy, dziennikarzom zaś mającym ponad 15 lat pracy w swoim zawodzie — urlop 5-cio tygodniowy.

Art. 39.

Do urlopu nie wlicza się czasu choroby, okresu ćwiczeń wojskowych, pełnienia obowiązków publiczno-prawnych, nałożonych przez prawo, oraz okresu pozbawienia wolności w związku z pracą w danym wydawnictwie.

Art. 40.

W razie przerwania urlopu na życzenie wydawnictwa, dziennikarz otrzymuje zwrot kosztów przejazdu, w razie potrzeby w obie strony, oraz pokrycie faktycznych wydatków, spowodowanych przerwaniem urlopu.

Art. 41.

Dziennikarz ma prawo otrzymywać celem załatwienia ważnych i niecierpiących zwłoki spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych, płatny urlop okolicznościowy. Okres urlopów okolicznościowych, przekraczający w sumie siedem dni w ciągu roku, może być zaliczony na poczet urlopu wypoczynkowego.

Dziennikarzowi, któremu przysługuje prawo do 6-cio tygodniowego urlopu wypoczynkowego, pracodawca może zaliczyć okres urlopów okolicznościowych w całości na poczet urlopu wypoczynkowego.

Art. 42.

Dziennikarzom, wchodzącym w skład Komisyj, utworzonych układem niniejszym, pracodawcy udzielać będą zwolnienia z pracy dla wzięcia udziału w pracach Komisyj. Czas zwolnienia z pracy w tych wypadkach nie będzie traktowany przez wydawnictwa jako urlop okolicznościowy.

Art. 43.

W razie rozwiązania umowy o pracę i zawarcia następnie nowej umowy o pracę w tym samym piśmie lub wydawnictwie przed upływem 3 miesięcy, dziennikarz zachowuje prawa do urlopu, z jakich mógłby korzystać, gdyby ta przerwa w stosunku pracy nie nastąpiła.

Art. 44.

Dziennikarz traci prawo do urlopu, jeżeli sam rozwiązał umowę o pracę lub jeżeli rozwiązanie tej umowy nastąpiło z powodów, które pracodawcy dają prawo do rozwiązania umowy przed upływem umówionego czasu lub bez zachowania terminu wypowiedzenia.

Art. 45.

Jeżeli zarobki dziennikarza obejmują prócz wynagrodzenia stałego (art. 46), wynagrodzenie dodatkowe o wysokości stałej lub zmiennej, wynikającej z umowy o pracę, pracodawca wypłaci dziennikarzowi za okres urlopu, prócz wynagrodzenia stałego, kwotę przeciętną wynagrodzenia dodatkowego z okresu ostatnich 6 miesięcy. Do wynagrodzenia dodatkowego w rozumieniu przepisu niniejszego nie zalicza się zwrotu kosztów służbowych poniesionych przy pełnieniu obowiązków dziennikarskich, gratyfikacji, ani diet wyjazdowych.

Art. 46.

Za wynagrodzenie stałe w rozumieniu umowy niniejszej uważa się, w przypadku umówienia wynagrodzenia za czas — wynagrodzenie miesięczne, w przypadku zaś umówienia innego sposobu obliczania wynagrodzenia — przeciętne wynagrodzenie miesięczne z okresu ostatnich 6 miesięcy, a gdyby stosunek pracy trwał krócej niż 6 miesięcy — zarobek miesięczny, określony stosunkowo do czasu trwania stosunku pracy.

Komisja Rozjemcza.

Art. 47.

§ 1. Dla rozstrzygania sporów między uczestnikami układu, mogących wyniknąć ze stosowania niniejszego układu zbiorowego, uczestnicy układu powołują do życia Komisję Rozjemczą.

Art. 48.

§ 1. W przypadku sporu na tle stosunku pracy, unormowanego układem niniejszym, osoby, związane treścią tego układu, przed udaniem się na drogę sądową powinny dążyć do polubownego zakończenia sporu, wykorzystując drogę interwencji organizacyjnej.

§ 2. W przypadku, wskazanym w § 1, każdy zainteresowany może skierować spór do Komisji Rozjemczej, która w sprawach tych działa jako stały organ pojednania polubownego i w tym celu jest uprawniona do zapoznania się ze szczegółami

sporu, przeprowadzenia postępowania dowodowego, nakłaniania stron do polubownego zakończenia sporu oraz wydania stronom zalecenia pojednawczego. W sprawach, wynikłych na tle zastosowania art. 25 i 26, wykorzystanie postępowania przed Komisją Rozjemczą jako organem pojednania polubownego — jest obowiązkowe.

§ 3. Jeżeli postępowanie polubowne okaże się nieskuteczne, a spór zostaje skierowany na drogę sądową, strony w sporze są uprawnione i obowiązane do ujawnienia przed sądem treści ewentualnych zaleceń pojednawczych Komisji Rozjemczej, o ile zostały one wydane.

Art. 49.

§ 1. Komisja składa się z 6 członków oraz 6 zastępców, wyznaczonych w równej liczbie przez głównych uczestników układu na przeciąg lat 2.

§ 2. W razie wycofania członka Komisji Rozjemczej na skutek skreślenia z listy członków reprezentowanego przezeń Związku, choroby lub innych przyczyn, uniemożliwiających członkowi pełnienie jego obowiązków, przewodniczący strony, do której należał wycofany członek, zawiadomi o tym niezwłocznie przewodniczącego strony przeciwnej; najpóźniej w terminie miesięcznym, licząc od dnia zawiadomienia, właściwy Związek wyznaczy innego członka.

§ 3. Komisja obraduje pod kolejnym przewodnictwem przewodniczących obu grup lub ich zastępców.

§ 4. Wybór grupy, która wyznaczy pierwszego przewodniczącego, dokonany zostanie w drodze losowania. Zastępcą przewodniczącego posiedzenia jest przewodniczący delegacji drugiej grupy lub jego zastępca.

§ 5. Posiedzenia Komisji zwołuje przewodniczący ostatniego posiedzenia Komisji Rozjemczej, bądź z własnej inicjatywy, bądź na wniosek dwóch członków Komisji. Jeżeli przewodniczący nie zwoła posiedzenia Komisji w ciągu tygodnia od dnia złożenia wniosku przez 2 członków Komisji, posiedzenie zwoła na żądanie wnioskodawców zastępca przewodniczącego ostatniego posiedzenia.

Art. 50.

§ 1. Komisja Rozjemcza obraduje w składzie 6 członków, po 3 przedstawicieli wydawców i dziennikarzy.

W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu jednego z członków, przewodniczący grupy powołuje zastępcę według ustalonej z góry kolejności.

§ 2. Orzeczenia Komisji zapadają większością głosów.

§ 3. W razie równości głosów, przewodniczący odracza sprawę do następnego posiedzenia, na którym następuje powtórne głosowanie. W razie równości głosów w powtórnym głosowaniu, przewodniczący posiedzenia przesyła organizacjom, reprezentowanym w Komisji, protokół posiedzenia ze szczegółowym uzasadnieniem stanowiska obu delegacji celem poddania sprawy arbitrażowi.

§ 4. Szczegółowy regulamin swego postępowania ustali Komisja Rozjemcza.

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE.

Art. 51.

§ 1. Dziennikarze, którzy w chwili wejścia w życie układu niniejszego mieć będą ukończone 3 lata pracy dzienikarskiej, nie podlegają przepisom art. 3 par. 1 p. 4 o aplikacji i mogą być wpisani do rejestru dziennikarzy, jeśli odpowiadają warunkom art. 3 par. 1, p. 1, 2 i 3.

§ 2. Osoby, które w chwili wejścia w życie niniejszego układu zbiorowego mieć będą za sobą mniej niż 3 lata pracy dziennikarskiej, mogą być wpisane do rejestru aplikantów dziennikarskich, przy czym osobom tym, w razie wpisania do rejestru aplikantów dziennikarskich, czas pracy w redakcjach dzienników będzie zaliczony na poczet okresu aplikacji, przewidzianego w art. 4 § 4.

§ 3. Posiadanie kwalifikacji przewidzianych w artykule niniejszym stwierdzi swym orzeczeniem Komisja Kwalifikacyjna.

Art. 52.

Stan liczebny aplikantów dziennikarskich, zatrudnionych w redakcjach, powinien być dostosowany do postanowień ni-

niejszego układu w przeciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie układu.

Art. 53.

§ 1. Obowiązujące umowy o pracę powinny być dostosowane do przepisów niniejszego układu w przeciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie układu.

§ 2. Przy dostosowywaniu umów indywidualnych do przepisów niniejszego układu przyjmuje się, że obecne wynagrodzenia dziennikarzy obejmują wszelkie dodatki do płac, przewidziane niniejszym układem.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Art. 54.

Postanowienia niniejszego układu zbiorowego wchodzą w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Art. 55.

§ 1. Niniejszy układ zbiorowy zawarty zostaje na czas do dnia 31 grudnia 1939 roku.

§ 2. Termin zapowiedzenia wygaśnięcia niniejszego układu zbiorowego pracy w myśl art. 14 (2) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 roku o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242) wynosi 3 miesiące.

§ 3. Jeżeli żadna ze stron, układ ten zawierających, nie zapowie wygaśnięcia układu w myśl paragrafu poprzedniego, moc obowiązująca niniejszego układu zbiorowego przedłuża się na czas nieograniczony, przy czym każda ze stron zachowuje prawo wypowiedzenia układu w terminie 3 miesięcznym przed końcem każdego roku.

Art. 56.

Zgłoszenie niniejszego układu zbiorowego pracy do rejestru układów zbiorowych powierza się uczestnikom układu.

Art. 57.

Wszelkie koszty, związane z organizacją i działalnością instytucji, przewidzianych w niniejszym układzie zbiorowym, ponoszą uczestnicy w równych częściach.

Związek Wydawców Dzienników i Czasopism:

(—) *Mieczysław Dobija*

(—) *Stanisław Kauzik*

(—) *Antoni Lewandowski*

(—) *Feliks Mrozowski*

(—) *Mieczysław Niklewicz*

(—) *Leon Puławski*

Związek Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej:

(—) *Witold Giełżyński*

(—) *Stefan Grostern*

(—) *Medard Kozłowski*

(—) *Mieczysław Ścieżyński*

(—) *Hieronim Wierzyński*

Sporządzono w Warszawie, w Ministerstwie Opieki Społecznej, w dniu 11 lutego 1938 roku.

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40

Drukarnia Państwowa Nr 96716. 12.II.1938. 2500

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 25 gr.**